

ЕРЛЕРДІҢ дара жолы

Тоқсаныншы жылдардың басында бұрынғы Кеңес Одағы ыдырағаннан кейін Орталық Азия аймағында саяси тұрақсыздық күшейе түсті. Соның ішінде Тәжікстандағы азаматтық соғыс аймақ қауіпсіздігіне үлкен қатер төндірді. Осы қақтығыстың салдарынан Тәжікстан мен Ауғанстан шекарасы арқылы қарулы топтардың енуі жиілеп, шекаралық жағдай күрделене түсті.

Осы жағдайға байланысты ТМД елдері бірлесіп, Тәжік-Ауған шекарасын қорғау мақсатында бітімгершілік күштерін орналастырды. Қазақстан да бұл миссияға өз үлесін қосып, арнайы құрама ротасын жіберді. Қазақстандық әскери қызметшілердің негізгі міндеті – шекараны күзету, заңсыз қарулы топтардың өтуіне тосқауыл қою және аймақтағы тұрақтылықты сақтау болды.

1995 жылғы 7 сәуірде Қазақстанның құрама ротасы Тәжікстанның оңтүстігіндегі Пшихавр шатқалы маңында кезекті жауынгерлік тапсырманы орындау барысында күтпеген жерден қарулы топтардың шабуылына ұшырады. Бұл топтар Ауғанстан аумағынан өткен заңсыз қаруланған содырлар болатын. Шабуыл жақсы ұйымдастырылған және алдын ала жоспарланған екен.

Қазақстандық сарбаздар саны жағынан аз болса да, қарсыластың шабуылына батыл тойтарыс берді. Қақтығыс бірнеше сағатқа созылып, ауыр жағдайда өтті. Жауынгерлер соңғы демі қалғанша шайқасып, өз қорғауындағы орынды тастамады. Олар әскери антқа адалдықтың, Отан алдындағы борышты өтеудің нағыз үлгісін көрсетті.

ған және фильмді түсіруге атсалысып, фильмінің басты кейіпкерлерінің бірі 7 рота командирінің тәрбие ісі жөніндегі орынбасары болған, бүгінде құрметті зейнет демалысына шыққан әріптесіміз запастағы полковник Берік Омаров Әскери борышын өтеу кезінде көрсеткен ерлік пен жанқиярлық үлгісі үшін ол II дәрежелі «Айбын» орденімен марапатталды.

Бүгінде, тәжік-ауған шекарасындағы қақтығысқа қатысқан М.Әуезов атындағы ОҚУ әскери кафедра бастығы, полковник Жақып Кенжебаев, әскери кафедра бастығының орынбасары, запастағы подполковник Абдихан Урустамбеков «Тәжік-ауған шекарасындағы қызметі», «Ерекше қызметі» үшін медальдарымен марапатталған. Мінеки, мұның барлығы – Отанды шексіз сүюдің жарқын үлгісі. Туған елімізді көздің қарашығындай қорғап, оны шексіз сүю – әр азаматтың міндеті және пер-зенттік борышы. Ел тыныштығын қамтамасыз ету – отан сүйгіштіктің белгісі.

Қаза тапқан жауынгерлердің ерлігі елеусіз қалған жоқ. Олар қайтыс болғаннан кейін мемлекеттік наградалармен марапатталды. Олардың есімдері Қазақс-

Өкінішке қарай, бұл шайқас Қазақстан үшін ауыр қайғымен аяқталды. Қазақстандық 17 сарбаз ерлікпен қаза тапты. Олардың көпшілігі жас жігіттер еді, Отан алдындағы борышын өтеу үшін алыста жүріп, өз өмірлерін құрбан етті.

Бұл қақтығыс Қазақстан Қарулы Күштері үшін маңызды сабақ болды. Біріншіден, халықаралық бітімгершілік операцияларға қатысудың қаншалықты қауіпті екенін көрсетті. Екіншіден, әскери дайындық пен үйлесімді әрекеттің маңыздылығын дәлелдеді. Үшіншіден, қазақстандық сарбаздардың кез келген жағдайда өз міндетін адал орындай алатынын айқын көрсетті.

Бүгінгі таңда Қазақстан – халықаралық қауіпсіздікпен бейбітшілікті сақтау ісіне белсенді қатысатын мемлекеттердің бірі. Қазақстандық бітімгерлер БҰҰ миссиялары аясында әлемнің түрлі аймақтарында қызмет атқарып келеді.

Ал 1995 жылғы 7 сәуірдегі оқиға осы жолдағы алғашқы әрі ең ауыр сынақтардың бірі ретінде тарихта қалды.

Еліміздің кинематографтары тәжік-ауған шекарасында қызметін өтеген қазақстандық әскерилер және қаза тапқан 17 жауынгер жайлы түсірген «Қазбат» атты көркем фильм жарыққа шықты. Қазіргі уақытта туынды үлкен экрандарға шығып, көпшіліктің қошаметіне ие болды. Шекара шебінде қызмет атқар-

тан тарихында мәңгі сақталып, батырлық пен патриотизмнің символына айналды. Бүгінде бұл жауынгерлердің туып-өскен жерлеріндегі мектеп, көше, саябақтар олардың есімдерімен аталады. Қазіргі уақытта Тәжікстандағы аталған тау шатқалында ескерткіш тақта орнатылған.

Соғыстың аты – соғыс, ол адамзатқа тек қасірет алып келетінімен белгілі. Тарих бетіне өзінің қанды ізін қалдырған соғыстарда талай ерлердің тағдырын оққа ұшты. Жат жерде соғысқан жауынгерлер елге абыроймен оралғанымен, мырыш табытпен елге қайтқаны да аз емес. Сарбаздар күш-жігері мен ерік-қуаты мол, интернационализм идеясын бойына сіңіріп, Отан алдындағы борышын адал атқарды.

Иә, өлгендер қайтып келмейді, бір-ақ, соғыс жүрегіне өшпес жара салған азаматтарға құрмет көрсету – біздің қасиетті парызымыз.

Тәжік-Ауған шекарасындағы қақтығыс – тек әскери оқиға ғана емес, ол қазақстандық жауынгерлердің ерлігі мен қайсарлығының айқын көрінісі. Бұл күн – Отан үшін жанын қиған сарбаздарды еске алу, олардың ерлігін ұрпақ санасына сіңіру күні болып қала бермек.

**Жеңіс ИБАТОВ,
«М.Әуезов атындағы
ОҚУ» КЕАҚ әскери
кафедрасының
оқытушысы,
запастағы майор**